

Darvasi László

Egy titkos esküvő

Hát akkor elmegy Erna Zalatnaihoz, addigra már be van öltözve, akár egy báli királylány. De különben nem beöltözés ez, ruhákat vett csak kölcsön, egy öltözetnyi úri göncöt, ami éppen jó neki. Nem lötyög. Nem szorít. Viselhető. Van kulcsa Karolina szekrényéhez, hogyne tudná, hol lógnak a bár becses, de már nem használt, vagy végleg száműzött ruhadarabok. Kiválaszt szoknyát, blúzt, cipőt. Mind passzol. Őszintén szólva, mégsem egészen ünnepi, de itt, ebben a porfúttá, trágyaszagú városban, és főként neki, erősen elegáns. Így utazik be a városba, mert viszi Bézsé, aki a száját szorítja nem szól, csak többször rágyújt útközben.

- Mit csinálsz, te Erna, miben mesterkedsz? – kérdi végül.
- Próbálok, Bézsé, te nem szoktál?
- Nagyon szeretnék szájon csókolni, az már igaz – dűnnyögi hallhatóan a grófi sofőr.
- Visszafelé, ha sikerrel járok – bólint Erna.
- Szóval kecsegtetsz.

A sofőr hallgat, kidobja az ablakon a csikket, egy tócsa mellett füstöl, hát jó, talán. Talán csak kap visszafelé egy csókot. Erna! Eljártssza a kisgrófnőt, a ruhájába öltözik, a gróf úr meg ne tudja, abból veretes botrány kerekedne! Kirakja szépen a lányt a fotografusi műterem előtt, nem száll ki, várja, hogy az bemenjen a kiabálós Zalatnaihoz. Csak utána nyitja az ajtót, s vesz föl várakozó tartást a kocsi oldalának dőlve. Fél keze van, mégis mennyi barátnő! Női hódolók! Egy félekezű sofőr! Hogy nézegetik a lányok, illegetik magukat, kacarásznak. Elég szépen mutat. Sofőrsapka, kockás zakó, kis sálacska a nyakban, ő is néz divatfűzeteket.

– Mit szeretnél, te lány? - kiabálja a kellenél mogorvábban Zalatnai már bent a kereskedésben.

- Asszony vagyok – szól Erna, pirosodik. - Készítsen rólam fotográfiát, csak ennyit.
- Nem értelek – és a lófejű fényképész úgy fürkészi Ernát, mint aki olyat lát, amiből rém is lehet. Fél, meg is lepődött. Hát miféle ruhába öltözött ez a buta liba?
- Jól látja, bácsi. Jól látja! – nevet rá Erna egy kicsike fényt. – Az ő ruháját öltöttem magamra.

Zalatnai morog, hát jó, már a masinájával babrál.

Erna járkál közben a műteremben, hol mennyi fekete drapp, vászonfutam, üres keret és szögecses doboz van. Megnéz minden apróságot és nagyot, a fekete függönyt, mi a fotografiai kistermet takarja, föllebbenti. Milyen paravánok zizegnek ott! Dzsungel zöldell, buta tigrispofával. Tarka virágos kert, egy menyország, jegyet azért váltani kell! Felhők, mintha lila szájú, cilinderes emberek szivarozták volna őket a kékbe. Lehet fényképezkedni, mintha felhőkön ülne, pipálgatna az ember, kisgyerekként ott inná a tejet, csónakázna, repülön szállna. Visszalép, a falra függesztett kereteket nézi. Ezt a képet, meg azt is megbámulja. Szabálytalan, tehát neki mindent lehet. A világ nem csak az, ami éppen van, ami éppen nehéz, ami fog, ami rád szakad, ami nem enged, hanem ami lehetne is.

Legyen, ha lehetne.

Ő, Erna, szerelmes.

Nem jó szó ez.

Fölöltözött, mint egy színész nő.

És lefényképeztette magát, a kép egész árát majd később fizeti, Zalatnai fölírja neki, a grófi szoknya aljából csomagolta ki az első felet, Bézsé várja.

Hátha ő elfogyna, semmivé válna, a kép megmarad.

Ilyen lányok, nők éltek akkor!

– Kedves jó Bézsé, te menj haza.

– Nem erről volt szó!

– Gurulj a kastélyba, Bézsé, én nem mehetek veled most. Majd visznek a kastélyba mások.

Bézsé olyan ideges lesz, de olyan rettentő dühös, hogy a karja csonkjával kezdi dörzsölgetni Erna hátát.

– Jaj, te céda, ja, te ilyen-olyan firma.

Erna nevet, mint akit csiklandoznak, jól esik nagyon, hogy ennyire féltékenyek rá.

– Vegyél benzint Bézsé, a kanyar után csak tolni tudod!

Elporzik, csikorog az autó, nem dudál Bézsé, ahogy ilyenkor szokott. Erna körbefordul, észreveszi a kis Aranyt. Hogy bámul utána az boltos fiú, kint lopja a napot a kereskedés előtt, kék köpeny feszít, olyan az neki, mint az egyenruhája! A Gold Sámuel fia!

S akkor megteszi, amire készült, amiért volt ez az egész, indul Gálhoz, délután van, tudja, hogy a tanár ilyenkor már otthon gubbaszt, sárga dohányfüstben. Szolgálati házban él a gimnázium épülete mellett, néha csibész gyerekek, hogy hazafelé tartanak, megverik a tanár házának utcára pislogó nagyablakát, ő éppen verset ír, ő éppen azon gondolkodik, hogy nem is Kierkegaard találta ki a házasságról szóló dilemmát, vagyis hogy azzal csak, akár igenli, akár elveti, bajba kerül az ember, hanem a görögök. Szókratész, bizony. Akármit választasz, megbánod. Igen vagy nem, megbánod.

A tanár úgy tesz, mintha nem is lepődne meg, fáradtan int, és Erna már be is lépett a házba, mintha kényes nő lenne, végigsétál a tornácon, belebeg a szobába. Itt lógnak a kabátok, mint megannyi akasztott kishalott. Fújdogál a cűg, fűtyörésznek a sarkok. Leng egy kis savanyú illat, férfillat. Mint amikor az ecetes uborka boldog akar lenni. A tanár nincs is jelen, zavartan ráncolja a homlokát, dörzsölgeti az álmos, szomorú arcát, álmodik vagy nem, lekoppant végül egy kis poharat Erna elé, likőrt tölt bele, ő maga vizes pohárból iszik. Nem tud megszólalni. Erna néz letről, mosolyog. A férfi az ablakhoz lép, egyetlen mozdulattal félrerántja a függönyt!

Nahát, ezek!

Mi történik itt?!

Igen, mert megpillantja a könnyes szekeret, ami talán Zalatnai fényképészetétől követte a fiatalasszonyt az ő komótos, föltartóztathatatlan zörgésével, kiszámíthatatlan gördülésével. És most várakozik a tanári ház előtt, mintha igazság lenne. Erna az üveg után nyúl, iszik még egy pohárka likőrt, föláll, aztán belekarol a férfiba, menjenek. Gál meg sem kérdezi, hová kell indulni, és miért. Nincs jelen, nem tudja, nem akarja tudni, mi fordul vele és mi marasztalja, ez az egész olyan, mintha eltévedt volna egy hatalmas könnycseppben.

Meg fogok születni?

Megszületik az ember, persze, és eltéved nyomban.

Vár a Hold, csecsszopó!

Kilépnek az utcára, Erna a szürke, árnyékot vetett szekérre mutat, iderendeltem őket olyan könnyörgéssel, ami nem is hallatszott. Senki nem tudta meg a fülével. Csak ők! Ők szállítanak körbe bennünket, mint a szolnoki cigány körhintások. Csak a városban

fogunk időzni, tanár úr. Itt maradunk, nem megyünk ki a számarkórós határba, legfeljebb a kastélyig tart az utunk.

Ez lesz a mi nászutunk, Endre.

Nászút?!

Kikerekedik a férfi szeme, meg vagy te bolondulva, Erna?

Remeg a tanár, halántékán lüktet az ér, de azért szépen elhelyezkednek a szekérben. A szokásos események támadtak újra, bűz, meleg, emberi lélegzések kergetőzése, élet és halál egymásba tükröződése, festegetése valami mégis lehetségesnek. Erna megszólal, fátyolos a hangja, fátyolba tekert reszelő.

– Mert annyiszor ébredtem már éjjel, hogy maga. Maga! Egyszer feküdtünk is együtt, emlékszik? Csak maga részeg volt, leitta magát a félelemtől – ezeket mondja.

Gál köhög, zsebkendőt kapkod elő, az arca elé szorítja. Kis lyukakon, szakadásokon bevág a kocsiderékba a fény, mintha kések táncolnának körülöttük, meg-meghasítva a szörnyűséges sötétet. Haladnak. Zörög velük a szekér és merre, és hová.

Itt van a bolondokháza, nem? De igen!

– Mentek Magyarországra! – Tibi bácsi a kerítésről ordít, lengeti foszlott szalmakalapját. – Hahó halihó, vigyetek engem is!

Ha isten látja magát, és mindenben látja magát, mit gondol, amikor egy pondróra pillant. Egy olyan teremtményre, akinek soha, egyetlen pillanatra sem volt jó a létezése? A hazugságban látja-e magát a mindenek fölötti.

A szerelmes emberben mit lát?

– Férjed van. Gyereked, Erna. Ennek semmi értelme!

– Tudom, tudom. Őket is szeretem! A férjem a homlokán is megtöri a diót.

Csöndben vannak.

– Vegyen engem feleségül, tanár úr! – suttogja az asszony, hullámszik a melle.

Nahát. Olyan furcsán válaszolt Gál. Mert mit lehet egy ilyen kérésre, efféle felszólításra felelni, hogy lehet ebből a váratlanul támadt, voltaképpen halálos hurokból kibújni. Mintha a szekér többi utasa, lakója, nevezzük bárhogyan őket, megérezte volna ennek a csapdának a lehetetlenségét. Amit akarsz, lehetetlen, és mégis milyen reális, milyen ésszerű törekvés. Finoman szólva. Elköhögte volna novellának a nyári száraz tarló is, nem? Ezt fényképezze le, Zalatnai úr, hapták! Kuncogtak mellettük az utasok. Nevettek, mint a nagyon régi, kalapos gombák. Szobrok, amikbe valahogy varázslat, bűbáj révén, visszatért az élet, recsegve mozogni kezdtek. Csapkodták a combjukat, hahaha, nekik meg, Gálnak és Ernának össze-összekocant a térde.

Szerelem, hahaha!

Házasság, bruhaha!

Mindjárt üzekednek is, hahaha!

Kinyilvánították az ő utastársaik, hogy fölöttébb tetszik nekik, a kedvükre van egy ilyen lelki-testi kalamajka, hogy így meg úgy labdáznak a vágyaikkal. Én dobom, te dobod. Elejted, nem találod!

Ó, hogy az a!

Végül is a tanár ezt kérdezte:

– De hát, hogyan tehetném ezt, Erna?!

– Úgy tehetné, Endre, úgy teheti, hogy belátja, ez egy másik élet. Van az életünk, mellette meg egy másik is, ami történik, folyik, zöldell és rémületes telet fogad magára, biztosan van egy ilyen élet. Én ezt tudom, mint a fájdalmat, ami nap, mint nap körbetáncol. Nem is kellett megtanulnom, nem kellett rágódnom rajta, illetve ha gondolkodtam is valamennyit, hiába tettem. Ez a tudás, hogy itt van maga nekem egy másik életemben,

egyszer csak lett nekem. Kis fényesség támad a szürke, lim-lomos gondolataimban, horkol mellettem a szegény uram, a fene szigorú Lackó, talán még a verekedős kezét is megfogom, és egyszerre csak azt mondja maga, hogy a házasság, nahát a házasság, Erna, nagyon komplikált dolog. Ilyen szavakat használ, hogy komplikált. Még jó hogy azt nem mondta, differencia.

– Az mondjuk, igaz – suttog Gál, és Erna keze után tapogat a sötétben, megfogja valaki másét, ráütnek a kézfejére, röhögnek, végre meg is találja az Ernáét –, hogy hát a házasság búját, baját, teszem azt poklát, teszem azt, rettentő sok hazugságát már elmondták a görögök. Tudja, hányszor csalt az olimposzi Zeusz, vagy a csavargó Odüsszeusz? Meg a zsidók is elmondták, persze. A gyönyörűre züllött római írók! Azt mondja a görög, hogy ha a szerelem megkettőződik, abból örület támad. Ha csak te szeretsz engem, ha csak én szeretlek, az a rend méltóságos hiánya. De ha mind ketten szeretünk, mi lesz abból?! Téboly, téboly.

– Azt mondja meg, elvesz engem feleségül, Endre?

– Leszek a férjed, Erna.

– Akkor mi megőrültünk?

– Megőrültünk, Erna.

Két testtel hogy történik a szerelmi konfliktus, ki a megmondhatója. Ujj, kéz, nyelv, nézés, egyre megy, bármi mozdulat egyfelé tereli az áramló vért, és a készülődő, maga körül forgó mámor ködjét. Pedig csak a szekérben ülnek. Lihegnek szomjasan, mint a nyári kutak. Elvesznek. A legsötétebb sötétben is lehet látni, mert úgy karcol az emberi nézés, mint az orvosi szike csillámló fémhegye. Vágj belém, mintha hófehér hullámvonalat korcsolyázna bőrömön a tű foka. Jól van, beléd vágok. Ott hull a hó, nézd, ott, és a hóhullás mögött az a két galamb, pirosra festett csőrökkel a melleim, ami pedig forrosítja a homlokod, a lélegzésem vihara. A galambok! Pendelyes gyerekek szopták ki belőlük a tél végtelen erejét, a langyosra melengetett halált. Kint maradt a hidegre egy madárijesztő, élni kezd hirtelen, táncol ő is, mintha fölött keringenének a varjak. Neked adom őket, két testes, behavazott galambomat. Itt meg, hová törekedni vágysz, egy parázsdarab nyílik ketté, nem gyümölcs, csak hasadt zsarátnok. Amikor a szerelem szól benned, más nyelven kezdünk beszélni, kedves tanár úr. Nem görög. Nem latin. Nem német. Nem is magyar a baszás nyelve, hanem olyan szavak sorakozása, melyek akkor lesznek, akkor keletkeznek, amikor elkezdjük a forgást, és akkor lesz végük, amikor lihegve, szédelegve abbahagyjuk. Ez a szerelem nyelve, tanár úr, ez a nincsen, ez a hiába, ez a hasztalan dallam. Ez a szerelem nyelve tanár úr, akkor lesz, amikor meri, és csinálja, és máris elmúlik, amikor abbahagyja az ember. Aktuális nyelv, olyan, mint a tűzifa melege. A jó pénz ilyen. Bárhol fizethetünk vele, a Holdon is. Részeg az angyal, dalol, isten hiába pofozná vissza a világra, dúdol, pedig már összeszarta magát.

– Hát Erna, mondd, a feleségem lettél?

– A férjem lett, tanár úr.

És megint kiáltozás támad. Talán mert a szekér halad vissza, és ugyanazon az úton, akácok közt, por forgása közt. És hol halad? Hol zörög? Hol ringatja az irdatlan soha el nem törő, soha el nem gyöngülő tengelyét. Hát a bolondokháza előtt éppenséggel.

– Mennek nászútra Magyarországra!

– Megérkeztek nászútra Magyarországra! – ordítja Tibi bácsi a kerítés tetejéről, és látható, már annak, aki látja, hogy véres a nyelve, az ínye, hogy a sok hasztalan kiáltozástól már vért habzik a szájja.